

tes deres Ret, deres berettigede Krav, som have troet, at de gjennem den politiske Frihed kunde faae en Samfundsudvikling til hele Folket, alle Samfundslag. Hvorledes vil da Stillingen være efter denne Afstemning? Ministeriet har seiret, og Stillingen i Folkethinget for Ministeriet er i alt Fald lige saa god, om ikke bedre end den 11te Juli 1875, da Ministeriet traadte til Roret. Da var den gamle Opposition splittet, men den anden Del havde ikke saaledes opnaaet Forbindelse med de tidligere Ministerielle, som det nu gjennem mange Maaneders Samliv er blevet Tilfaeldet. Jeg skjønner derfor ikke rettere, end at, konstitutionelt taget, parlamentarisk taget, kan det ærede Ministerium staa, blive eller gaa ganske efter sit eget Skjøn; det er ikke noget parlamentarisk Tryk, der i denne Henseende hviler paa det. Den ærede Ordfører kan længe nok sige, at Vedtagelsen af denne Finantslov ikke er en Tillidsærklaering til dette Ministerium. Det er min Overbevisning, at der er Faa, der følge ham i denne Opfattelse. (Modsigelse.) Jo, der er Enkelte herinde, der ere nøbde dertil. (B. Holm: Nødte dertil?) Ja, det vil sige, Situationen bringer dem ind i den Ansegang. Jeg gjentager det, der er Faa, der følge den ærede Ordfører i denne Tanke, thi det er den mest udsøgte Tillid, man kan hyde et Ministerium, som har gjort det Skridt, hvorom det ærede Medlem har udtalt, at det efter hans Mening var et klart og utvetydigt Grundlovsbrud. Efter en saadan Afstemning staaer det ærede seirende Ministerium fra parlamentariske Synspunkter uantasteligt. Det maa jeg erkende, der ikke er Tvivl om. Egesom jeg for 3 Aar siden sagde, at efter at der havde vist sig alt det Virvar i Folkethinget, hvor al parlamentarisk Orden var ophørt den 14de Mai 1875, og hvor Landstingets Flertal havde seiret i den Udgang, var dette Ministerium det ganske naturlige Udslag af hele Stillingen, saaledes siger jeg nu, at det er et ganske naturligt Udslag af denne Stilling, at det ærede Ministerium fortsætter sit Liv, og naar vi se hen til Bestaendigheden af de enkelte Poster, hvorom vi ere bleone enige: § 26, Stiftsmidlerne, osv., saa give disse Punkter jo al Udfigt til, at Ministeriet ogsaa paa Reformernes Vel kan finde et langt Liv med dette Folkething — det vil sige, hvis dette Folkething da faar et langt Liv. Men idet jeg erfarer, at det parlamentarisk betragtet, er korrekt, saa veed jeg jo meget vel, at den ærede Regjering ikke lægger nogen særlig Vægt derpaa, fordi den jo ikke bryder sig stort om det Parlamentariske eller om at lade sig bestemme af parlamentariske Omstændigheder. Jeg veed nu ikke, om det maa være mig tilladt, som dog en af de paa visse Omraader erfarne Mænd i Politiken, at udtale mig noget om, hvad jeg antager Ministeriet vil gjøre. Jeg antager, at Ministeriet kan sige saaledes: Nu kunne vi gaa med Vre, Ingen kan negte, at vi

have udført en bestemt Mission her i vort konstitutionelle Liv til Fordel for de konservative Interesser i Samfundet, og hvem veed, hvis vi blive stidende, ville vanstelige Omstændigheder kunne optaarne sig, og Ingen kan saa sige, hvad der senere kan komme i Veien for os; maafe tre Aars Liv til kan bringe os daarligere, mindre ærefuld Død. Det er da muligt, at naar Ministeriet tænker saaledes, det da siger: saa dog hellere gaa, men det var da saa af Hensyn til sig selv. Men man kunde ogsaa tænke sig, at Ministeriet — naturligvis gjør man det — tager Hensyn til hele den politiske Situation. Nu veed Ministeriet meget vel, at det, man har fortalt om, at dets gamle Venner dog spekulerede paa dets Død, er forkert, men Ministeriet veed ogsaa, at der kunde hist og her være Nogen, der ikke vilde have Noget imod at indtage Pladserne, og da den politiske Situation er en saadan, at det kun bliver et Personskifte og ikke et Systemskifte, altsaa bliver i den samme politiske Familie, i de konservative Interessers Familie, er det muligt, at Ministeriet kunde sige som saa: Vi staa os bedst ved nu at gaa med Glands, de konservative Interesser, som vi tjene, staa sig mulig bedst ved, at vi faae nye Mænd med væsentlig de samme Anskuelser; thi nu er der vel nok her i denne Afstemning et parlamentarisk Flertal for os, men dette Parlamentariske, dette Flertal er dog ikke rigtig dannet paa parlamentarisk Maade. Det er ikke kommet frem ifølge et Udslag paa Valgdagen, det er mere kommet frem ifølge Forhandlinger bag Kulisserne. Altsaa, Ministeriet kunde maafe sige som saa: Dette Parlamentariske er dog ikke fuldstændig ægte, og nu gælder det altsaa om, at man styrker den gode Billie hos de nye Venner, for at de kunne holde ud, saaledes at de ikke faldt tilbage i det, som disse nye Venner selv havde kaldt Radikalismens Favn, og denne Styrkelse for det nye Flertal kunde jo ske væsentlig derved, at Ministeriet foranledigede et Ministeriskifte. Dette Skifte vilde blive exploiteret som en virkelig Seir for denne Vinters Politik, en berømmelig Seir, og det vilde vel ganske vist kaste lidt Skygge over paa Ministeriet, man vilde sige, vi fik dem da vel, de kom dog til at gaa, det naaede vi dog, men paa den anden Side, naar Ministeriet kan bære det, saa kan der vindes i den anden Forstand ved en saadan Forandring; thi, som sagt, det vilde uengetelig styrke den nyere Del af dem, der nu samle sig om Ministeriet ved den forestaaende Afstemning, og mange Folk i Landet, der staa ligesom paa Skilleveien, og som under den stærke Bevægelse, hvor de to Partier delte sig skarpt til den konservative Side og den demokratiske Side, gif med Demokratiet, uden egentlig at opfatte, hvad Striden gjaldt. Disse vilde lettere kunne holdes paa den anden Side, naar de fik saa Meget som en lille Fingerring, hvorpaa de kunde støtte deres Politik, en lille Lædsbedraabe i deres Pine.